

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	23 september 2025	n.v.t.

Onderwerp

Gebiedsadvies Provincie Zuid-Holland luchtruimherziening

Advies

1. Vast te stellen de brief aan staatssecretaris Tuinman van Defensie.
2. Vast te stellen de brief aan minister Tieman van het ministerie Infrastructuur en Waterstaat.
3. Vast te stellen het gebiedsadvies op het Schetsontwerp voor de nieuwe indeling van het luchtruim.
4. Vast te stellen de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten om Provinciale Staten te informeren over dit advies.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting bij het gebiedsadvies.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen:

- Bijlage 1: Gebiedsadvies Provincie Zuid-Holland op het Schetsontwerp voor de nieuwe indeling van het luchtruim.
- Bijlage 2: De brief aan staatssecretaris Tuinman van het ministerie van Defensie over het gebiedsadvies Provincie Zuid-Holland luchtruimherziening.
- Bijlage 3: De brief aan minister Tieman van het ministerie Infrastructuur en Waterstaat over het gebiedsadvies Provincie Zuid-Holland luchtruimherziening.
- Bijlage 4: De brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten om Provinciale Staten te informeren over het gebiedsadvies Provincie Zuid-Holland luchtruimherziening.

1. Toelichting voor het College

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) werkt aan een herziening van het Nederlands luchtruim. Momenteel bevindt IenW zich in de fase van het Schetsontwerp Nieuwe Luchtruimindeling. Het schetsontwerp betreft de eerste stap in de luchtruimherziening. Het beschrijft de beoogde nieuwe indeling van het Nederlandse luchtruim inclusief de aansluitingen op het internationale luchtruim. De Rijksoverheid en de luchtverkeersleidingsorganisaties werken hierin samen aan beleid om meer ruimte voor Defensie te creëren en de hinder en uitstoot rondom civiele luchthavens terug te dringen.

- Op 7 juli heeft het ministerie de provincie uitgenodigd een gebiedsadvies op te stellen ten aanzien van de Luchtruimherziening. Gevraagd werd om in de eerste week van september een pro forma gebiedsadvies in te dienen, en voor het eind van september een definitieve – bestuurlijk bekrachtigde versie. De pro forma versie is reeds, met instemming van de portefeuillehouder Luchtvaart, ingediend. Met dit GS voorstel volgt de officiële, door GS bekrachtigde versie.
- Ten opzichte van de pro-forma versie is er in de voorliggende versie meegenomen:
 - Inbreng van de Staten tijdens het verkorte debat op 10 september jl.;
 - Inbreng die is ingezonden uit de Bestuurlijke Regiegroep Rotterdam The Hague Airport (BRR).

Samenvatting gebiedsadvies Zuid-Holland:

De herziening van het luchtruim raakt Zuid-Holland in hoge mate. De kwaliteit van de leefomgeving van onze inwoners staat onder druk. We maken ons zorgen over geluid, luchtkwaliteit en de gevolgen daarvan voor de gezondheid. Ook de verwevenheid met woningbouwopgaven, economische ontwikkelingen en natuurwaarden is groot. Daarnaast vraagt dit proces om een solide bestuurlijke samenwerking, met goede governance-afspraken tussen Rijk en regio.

Onze zorgen richten zich met name op twee rode draden:

1. *Het waarborgen van een gezonde en leefbare omgeving voor inwoners, waarbij geluid, luchtkwaliteit en gezondheidseffecten een centrale toetssteen moeten zijn.*
2. *De samenhang met andere ruimtelijke en maatschappelijke opgaven, waaronder de grote woningbouwopgave, de energietransitie en de bescherming van kwetsbare natuurgebieden. Een belangrijk aandachtspunt is de integrale samenhang en optelsom van de effecten van de verschillende programma's die parallel worden uitgerold in hetzelfde gebied. En nadrukkelijk hoe de afspraken in het Ruimtelijk Arrangement worden geborgd.*

Wij vragen de minister van Infrastructuur en Waterstaat, en de Staatssecretaris van Defensie in het gebiedsadvies om deze belangen nadrukkelijk mee te wegen en borgen in de verdere uitwerking van het schetsontwerp. In de bijlage treft u de nadere uitwerking van onze adviespunten, geordend rond drie hoofdthema's:

1. Kwaliteit van de leefomgeving
2. Woningbouw en ruimtelijke samenhang

3. Governance en samenwerking (Bestuurlijke Regie Schiphol en NOVEX Schiphol)

Extra aandachtspunt: verplaatsing naderingspunt RIVER

Een belangrijk aandachtspunt voor Zuid-Holland is het verplaatsen van het naderingspunt RIVER. Een naderingspunt is het punt waar aankomend luchtverkeer uit het buitenland het Nederlandse luchtruim binnenkomt. Het naderingspunt RIVER ligt momenteel boven Brielle waardoor vliegverkeer van RIVER naar de Kaagbaan van Schiphol nu over de Haagse en Leidse regio's aanvliegt.

Het Schetsontwerp verplaatst dit naderingspunt RIVER westelijk naar de Maasvlakte waardoor een deel van dit vliegverkeer in de nieuwe situatie over de Noordzee kan aanvliegen. Dit verkeer zal echter wel ergens weer de kust moeten passeren richting de Kaagbaan.

Er is daardoor verwachting dat – als gevolg van deze significante verplaatsing van luchtvaartverkeer, dit zal resulteren in toename van hinder en impact in de regio Katwijk, Noordwijk, Wassenaar.

Het Schetsontwerp is nog niet gedetailleerd genoeg ingevuld om te onderbouwen hoe de nieuwe situatie eruit zal zien, en wat de omvang en locaties zullen zijn van deze impacttoename. Tegelijkertijd spreekt de provincie Zuid-Holland met dit gebiedsadvies nu al haar zorgen uit over een mogelijke hindertoename.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: EUR 0,00
Programma	: Ambitie 2 - Bereikbaar Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

<i>Juridisch kader</i>	: Niet van toepassing
------------------------	-----------------------

2. Voorafgaande besluitvorming

Op 21 februari 2025 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het Schetsontwerp van de nieuwe indeling van het luchtruim. Op 7 juli heeft het ministerie de provincies uitgenodigd een gebiedsadvies op te stellen. Op 15 juli zijn de Staten per brief geïnformeerd over het programma luchtruimherziening en gebiedsadvies. In deze brief zijn ze gevraagd om, - tijdens het breed debat luchtvaart op 10 september 2025 - eventueel inbreng te leveren voor het gebiedsadvies. Het pro forma gebiedsadvies is op 4 september aangeleverd bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Tegelijk is bij het ministerie aangegeven dat de definitieve versie van het gebiedsadvies pas na bestuurlijke bekrachtiging door GS wordt aangeleverd (eind september).

3. Proces

Met het Schetsontwerp Nieuwe indeling van het Nederlands luchtruim informeert het kabinet de Tweede Kamer op hoofdlijnen over de voorgenomen nieuwe indeling. Het Schetsontwerp is geen besluitvormend document, maar een schets als eerste stap richting een Voorlopig Ontwerp. Een externe commissie adviseert op de zorgvuldigheid, nut en noodzaak van het Schetsontwerp en de effectanalyses. Ook de gebiedsadviezen van de provincies worden meegenomen door deze adviescommissie.

Uiterlijk 1 november 2025 zal de commissie het advies aanbieden bij de minister van IenW. Het advies wordt door de ministeries van IenW en Defensie meegenomen bij het Voorlopig Ontwerp van de nieuwe luchtruimindeling in 2026. Het Voorlopig Ontwerp betreft wél een besluitvormend document en wordt, - naar verwachting-, in het voorjaar van 2026 voorgelegd aan de Tweede Kamer, Eerste Kamer en de Raad van State.

4. Participatie en rolneming

Voor het opstellen van het gebiedsadvies is expliciet inbreng uitgevraagd bij de clusters Zuid West, inclusief de gemeente Wassenaar, en Groene Hart, de deelnemende gemeenten in de BRS (Bestuurlijke Regie Schiphol). Tevens is aanvullend de uitvraag gedaan voor inbreng bij de gemeenten die onderdeel uitmaken van de BRR (Bestuurlijke Regiegroep Rotterdam The Hague Airport). Dit zijn de gemeenten die direct rond de luchthaven liggen. Hierbij is rekening gehouden met de impact binnen de Schipholregio (binnen de 48 dB contour) en de regio rond RTHA.

5. Communicatiestrategie

GS brief aan PS over het gebiedsadvies luchtruimherziening.